

د افغانستان اسلامي امارت د پلټنې عالي اداره

د صنعت او سوداګرۍ چارو وزارت د پلټنې راپور

د صنعت او سوداګرۍ وزارت د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت عمومي ریاست
د پلټنې راپور

آیا تاسو پوهیږئ!

په افغانستان کې د پلټنې د عالي ادارې په نوم یوه اداره شتون لري چې مشري یې د عمومي رییس لخوا کېږي او د قانون له مخې دغه اداره د ټولو امارتي ادارو د پلټنې واک لري.

د معلوماتي ټکنالوژۍ پلټنه څه ده؟ او همدارنگه د معلوماتي ټکنالوژۍ د پلټنې راپور کوم موضوعات تر پوښښ لاندې

نیسي؟

د معلوماتي ټکنالوژۍ پلټنه د پلټنې یو ډول دی، چې په پراخه توګه لاندې موضوعات تر پوښښ لاندې نیسي!

آیا دولتي ادارې د اسنادو او اطلاعاتو د محرمت، بشپړتیا او لاسرسي اصولو ته په پام کې نیولو سره د معاصرې معلوماتي ټکنالوژۍ سپڼمونه تطبیق او پلي کوي؟

ایا د معلوماتي ټکنالوژۍ سپڼمونه د ادارې د موخو سره سم اغیزمن او مؤثر کار کوي؟

ایا په دفترونو کې د سپڼمونو فعالیتونه او کړنې په معیارونو برابر دي؟ دنه پلي کیدو په صورت کې کوم عوامل د سرغړونې لامل کیږي او په ساحه کې کومې ستونزې شتون لري؟

ایا دعامه برخو معلومات او اطلاعات چې د دولتي ادارو لخوا راټول شوي خوندي دي؟

ایا د معلوماتي سپڼمونو کنترول اود بریښنايي حکومتداری زیربناوې په اغیزمنه توګه ډیزاین (طرحه) شوي؟

ایا د معلوماتي ټکنالوژۍ سپڼمونه کوم چې د پلټنې لاندې دي د حکمونو او فرمانونو په پام کې نیولو سره ډیزاین او طرحه شوي؟

ایا د معلوماتي ټکنالوژۍ سپڼمونه د سازمانونو اړتیاوو ته ځواب ویونکي دي؟

د پلټنې عالي اداره د کومو ادارو پلټنه کوي؟

د پلټنې عالي اداره د ټولو هغو بودیجوي او غیرې بودیجوي سکتورونو او عامه دولتي واحدونو پلټنه کوي.

- ټول د اسلامي امارت پوري اړوند اداري برخې لکه د قضائیه قوه او لویه څارنوالی.
- ټول وزارتونه، ریاستونه ازاد اداري، کمپسونونه، مرکزي او ولایتي اداري د عایداتي ادارو په ګډون او همدارنګه د دولت کورنۍ او بهرنۍ برخې شامل دي.
- همدارنګه سره میاشت، ښاروالیانې او دولتي تصدیانې هم شامل دي.
- هغه اداري چې عامه بودیجه په واک کې لري او د هغې څخه استفاده کوي.

د معلوماتي ټیکنالوژۍ پلټنه کې پلټونکې دلاندې مواردو پلټنه اوارزونه کوي

- د معلوماتي ټیکنالوژۍ چاپیریال ته د لاسرسۍ ارزونه، زېربناوې، پالیسي، کاري میکانیزم، د معلوماتي ټیکنالوژۍ کاري ګڼلارې، د معلوماتي ټیکنالوژۍ د سېسټمونو کاري بهیر او د معلوماتو تحلیل، چې ددې سېسټم په عملي کیدو سره د یوې ادارې څومره موخې ترلاسه شوي دي؟
- ایا د معلوماتي ټیکنالوژۍ زیربناوې خوندي دي؟

د سېسټم په داخلي کنټرول، کاري سېسټمونو او معلوماتو ته لاسرسی، محرمت او بشپړتیا په ترلاسه کولو کې د کارکونکو اغیزمنتوب څه دی؟

ایا معلوماتي سېسټمونه د هېواد د نافذه قوانينو سره سم او د اغیزمنتیا او **مؤثریت** اصولو په پام کې نیولو سره طرح (ډیزاین) او پلي شوي دي؟

آیا منطقي لاسرسی (چې کارکونکې یې د خپلو دندو له مخې معلوماتي سېسټمونو ته لاسرسی لري) اغیزمن کارکونکي دي؟

ایا د معلوماتي ټکنالوژی زیربناوې خوندي دي؟

ایا پلټنه د لاسرسي، محرمت، د معلوماتو بشپړتیا، د محرمت ساتنه او پیژندنه د پنځو اصولو څخه په یو یا څو **تمرکز** کوي.

د سېسټم داخلي کنټرول، کاري سېسټمونه او معلوماتو ته لاسرسی، محرمت او بشپړتیا په ترلاسه کولو کې د دوی اغیزمنتوب.

ایا معلوماتي سېسټمونه د نافذه قوانينو سره سم او د اغیزمنتیا او مؤثریت اصولو په پام کې نیولو سره طرح (ډیزاین) شوي او پلي شوي دي؟

د معلوماتي ټکنالوژی د پلټنې د کار پایله د پاتې ګامونو لپاره د لاندې مقاماتو سره شریکيږي:

- د معلوماتي ټکنالوژی د پلټنې پایلې د پای ته رسیدو دمخه د پلټنې عالي ادارې مشرتابه سره شریکيږي، ترڅو د دوی نظرونه او ځوابونه ترلاسه کړي.

د پلټنې عالي ادارې مقام
سره:

- د معلوماتي ټکنالوژی د پلټنې راپورونه په جلا توګه ریاست الوزراء ته سپارل کيږي، ترڅو د پلټل شوی اداره مکلف کړي، چې په تطبیق کې یې سمون راولي او د پایلو حکمونه پلي کړي. او همدارنګه د پلټنې د حکمونو د پلي کولو (تطبیق) او بشپړولو په موخه د معلوماتي ټکنالوژی د پلټنې د راپور یوه کاپي هم د پلټنې عالي ادارې ته استول کيږي، پلټل شوې اداره مکلفه ده، چې د پلټنې سپارښتنې پلي (تطبیق) کړي او د پلټنې عالي ادارې ته ډاډ ورکړي.

ریاست الوزرا درانه مقام
سره:

د افغانستان د پلټنې عالي اداره
اداره عالی نفیسی افغانستان
SUPREME AUDIT OFFICE OF AFGHANISTAN

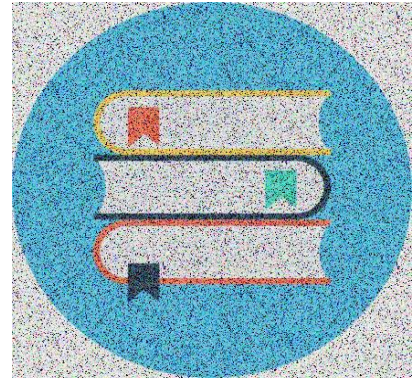
ولې په ادارو کې د معلوماتي ټکنالوژۍ او سپښتمونو پلټنه مهمه ده؟

سرپلټونکې مکلف دی، چې د معلوماتي ټکنالوژۍ پلټنه ترسره کړي او وړ چارواکو ته یې راپور ورکړي

د ټکنالوجۍ پلټنې موخه د معلوماتي زیربناوو پلټنه او ارزونه ده، د دې پورې اړوند پالیسي او عملیات او د معلوماتي ټکنالوجۍ کنټرول څرنگوالی، د معلوماتو بشپړتیا او د اړونده ادارې سره په همغږۍ ددوی عمومي هدف ټاکل دي.

د معلوماتي ټکنالوجۍ پلټنه یوه خپلواکه او هدفمنده پروسه ده، چې د پلټنې عالي ادارې پلټونکې د یوې ادارې د سپښتمونو، شبکو او بریښنايي پروسو د خطرونو پیژندلو لپاره تشخیص کوي.

د معلوماتي ټکنالوژۍ پلټنه د داخلي سپښتمونو کنټرول، د معلوماتي سپښتمونو ارزونه ده ترڅو د مالي پلټنې موخې ترلاسه کړي، د عملکرد (د کړنو پلټنه) او د قوانینو او مقرراتو پلټنو سره مرسته وکړي. او د معلوماتي ټکنالوژۍ پلټونکي هم د مشورې لپاره د اړونده چارواکو لخوا ټاکل کیږي. ترڅو زیانونه وپیژندل شي اود خطرونو (زیانونو) د کمولو لپاره د اړونده اشخاصو په همکارۍ لازمي کړنې ترسره کړي.

د معلوماتي ټکنالوژي د پلټنې راپور:

د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت عمومي ریاست د پلټنې راپور چک (برسی):

کوم موضوعات او مسلې زموږ د پلټنې لاندې پوښل شوي؟

د صنعت او سوداګرۍ وزارت د سوداګرۍ د ثبت مرکزي سپڼسټم د پلټنې اصلي موخي:

۱. د عمومي معلوماتي ټکنالوژۍ سپڼسټمونو کنټرول او اغیزمنه ارزونه؛
۲. د معلوماتي ټکنالوژۍ له موجوده سپڼسټمونو د نافذو قوانینو او مقرراتو په موجودیت کې ډاډ ترلاسه کول.
۳. د پلټنې لاندې ادارو د موخو ترلاسه کولو لپاره د معلوماتي سپڼسټمونو اغیزمنتوب او مؤثریت څخه ډاډ ترلاسه کول.
۴. د بریښنايي حکومتولۍ پلي (تطبیق) کول.
۵. دا ډاډ ترلاسه کول چې څنګه د عامه شتمنیو، کورني او بهرني معلومات او د اړونده ادارې **هارډوېرو** او **سافټوېرو** ساتنه وشي.

هغه موارد (قضیې) چې د پلټنې تر پوښښ لاندې دي:

د پلټنې عالي ادارې د معلوماتي ټکنالوژۍ د پلټنې پر بنسټ، د سوداګرۍ د ثبت مرکزي سپڼسټم د سوداګرۍ درانه وزارت د معلوماتي ټکنالوژۍ د حکومتولۍ کنټرول د **(مرجع په سطحه)**، د منطقي لاسرسي کنټرول، د بدلون مدیریت، معلوماتي ټکنالوژۍ فعالیتونه، د معلوماتي ټکنالوژۍ تړونونه، معلوماتو پلټنه، د اپلیکشین کنټرولونه او ارزونه او د ۱۳۹۹ څخه تر ۱۴۰۱ هجري شمسي کاله پورې د معلوماتو تحلیل هم د داخلي سپڼسټمونو د کنټرول او پیژندلو په موخه ترسره شوي دي.

هغه معیارونه چې د معلوماتي ټکنالوژۍ په پلټنه کې ترې استفاده شوې په لاندې ډول دي.

۱. د افغانستان اسلامي امارت احکام او فرمانونه.
۲. دنړیوالو ادارو د پلټنې ۵۱۰۰ معیار.
۳. د کویت ۲۰۱۹ معیارونه.
۴. د نیسټ (Nist) معیارونه.

د پلټنې عالي اداره او د هغوی پلټونکي څه ويني او څه لټوي يعنې د پلټنې موخه يې څه ده؟

- ✓ د معلوماتي ټکنالوژۍ سپڼتمونو په پلي کولو کې د عصري ټکنالوژۍ، پالیسي، میکانیزیم اود رسمي طرزالعملونو د استعمال څخه ډاډ ترلاسه کول دي.
- ✓ د معلوماتي ټکنالوژۍ په سپڼتمونو کې د معلوماتو خونديتوب او ډاډمن کیدل.
- ✓ د معلوماتي ټکنالوژۍ د سپڼتمونو د مؤثریت او فعالیت څخه ډاډ تر لاسه کول.
- ✓ د معلوماتي ټکنالوژۍ د سپڼتمونو د پراختیا په جریان کې د قوانینو او معیارونو سره تړون یقیني کول.
- ✓ د معلوماتي ټکنالوژۍ سپڼتمونو د داخلي کنټرول او اغیزمنې استفادې څخه ډاډ ترلاسه کول.
- ✓ په سپڼتم کې د داخل شوي معلوماتو بشپړتیا یقیني کول.

<p>/ شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>/ شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>/ شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>د سیسکو وسیله اختیارونه لري؛ د دې په فعالولو سره، کاروونکي ته مطلوب پیغام استول کیری، خو د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت عمومي ریاست د روټر او سویچونو د پلټنې په ترڅ کې څرگنده شوه، چې د یاد ریاست په روټر او سویچونو کې بېر فعال نه و.</p>	<p>د سیسکو روټرونو او سویچونو د اکزیک/ پولیج مود بڼه نشتوالی</p>
<p>شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>د صنعت او سوداگري وزارت د جواز ورکولو سپښتم د پلټنې په جریان کې وموندل شوه چې په میپل ویر د کارونکو د پیژندنې لپاره میکانیزم شتون نلري.</p>	<p>په میپل ویر کې د کاروونکو د پیژندلو او واک ورکولو لپاره د میکانیزم شتون</p>
<p>د صنعت او سوداگري وزارت د جواز ورکولو سپښتم د پلټنې په ترڅ کې معلومه شوه، چې API د سایبري بریدونو د مخنیوي لپاره میکانیزم نه لري.</p>	<p>په API کې د سایبري بریدونو د مخنیوي لپاره د میکانیزم شتون</p>
<p>د جواز ورکولو سپښتم د پلټنې په جریان کې وموندل شو، چې د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت عمومي ریاست د API په کچه د غلطیو د سمولو میکانیزم نلري.</p>	<p>په API کې د غلطیو د سمولو د میکانیزم شتون</p>
<p>/ شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>شکیمنتشستیکشمسنی شکیمنتشستیکشمسنی</p>	<p>شکیمنتشستیکشمسنی</p>
<p>د صنعت او سوداگري محترم وزارت د جواز ورکولو د سپښتم د پلټنې په ترڅ کې څرگنده شوه چې یاد وزارت د API د پېښو د مخنیوي لپاره میکانیزم نه لري.</p>	<p>په API کې د پېښو د مخنیوي لپاره د میکانیزم شتون</p>

زمونډ پايلې :

د صنعت او سوداګرۍ وزارت د اسلامي امارت د تشکيلاتو په جوړښت کې يو له مهمو وزارتونو څخه دی، چې موخه يې د يو انعطاف منونکي، پياوړي او رقابتي خصوصي سکتور د رامنځته کولو لپاره د زمينې برابرول دي، چې د هر اړخيزې او دوامدارې اقتصادي ودې او په هيواد کې د بيوزلۍ د کمولو چاډ ورکول دي.

پر همدې بنسټ د صنعت او سوداګرۍ وزارت د مرکزي او فکري مالکيتونو د ثبت عمومي رياست متشبينو ته د جوازونو د وېش مسووليت او مکلفيت لري، چې پر همدې بنسټ يې په ياد رياست کې د جواز ورکولو سېسټم جوړ کړی او د جواز ورکولو ټولې چارې د افغانستان د سوداګرۍ د ثبت په مرکزي سېسټم کې د اجرا وړ دي.

تر دې وړاندې د مرکزي او فکري مالکيتونو د ثبت په عمومي رياست کې د آيسا سېسټم څخه د جواز ورکولو د چارو لپاره استفاده کېده. خو ياد سېسټم په کوم بنسټ او کومې اړتياوې يې نشوې پوره کولای، چې د نيمګړتياو او ستونزو په اړه يې د مشرتابه مقام ته د پېشنهاد کولو پرته، د افغانستان د سوداګرۍ د ثبت په مرکزي سېسټم تبديل شوی؟ چې دغه عمل د حکومت له تگلارې خلاف او نړيوالو معيارونو ته په نه پاملرنې او د ياد سېسټم د ستونزو او نيمګړتياوو له حل کولو پرته ترسره شوی.

د جواز ورکولو د سېسټم د پلټنې په پايله کې دا څرګنده شوه، چې د ۱،۱۱۴ معاملو (راکړو ورکړو) چې د ..... افغانيو په ارزښت په سېسټم کې ثبت شوي، د بانکي آويز په ستون کې د صفر عدد رسول شوی. او همدارنگه ۱۸۱ معاملې، چې د ..... افغانيو په ارزښت ترسره شوي او په سېسټم کې ثبت دي د عوايد کوچ نلری. د سېسټم د راپور په اساس د ۱۷۹۰ معاملې چې د ..... افغانيو په ارزښت په سېسټم کې د تعرفې د شميری د رسولو پرته ثبت شوی چې دا په ياد سېسټم کې کمزورې بڼايي.

د پورته ذکر شوو ټکو سربيره، د صنعت او سوداګرۍ وزارت د معلوماتي ټکنالوژۍ رياست استراتژيک پلان، د معلوماتي ټکنالوژۍ د امنيت پاليسی او پروسيجرونه، د زيانمنتيا د پېژندنې بهير، په محلي شبکه کې امنيتي مترکسونه، د خاصو بدلونونو اسناد، د سېسټم د ماډيلونو د ظرفيت لوړونې په خاطر پلان، د بېرنيو تغيراتو پلانونه، د فزيکي لاسرسي او کنترول پاليسی، د ناڅاپي پېښو پلانونه، د جواز ورکولو سېسټم کې د خطر ارزونه او مديريت، د بنسټيزو او کلیدي معلوماتو د طبقه بندي پاليسی، او په سېسټم کې د کارکونکو لپاره د يوزر د جوړولو لپاره رسمي پروسيجر نلري.

د جواز ورکولو سېسټم د ابو غزاله شرکت لخوا د پروګرام ليکلو په ..... کې رامنځته شوی، چې ياده ژبه د ۲۰۰۸ څخه را وروسته د مايکروسافټ شرکت لخوا نه ملاتړ کيږي. همدارنگه، د اس کيول سرورونه چې د متشبينو معلومات لري لکه د نوم ريزرف کول، عامه فورمه، پانګه، کارکونکي، ونډه لرونکي، دولتي ونډي، د شرکت پته، د فعاليت سکټور، د مالياتو تصفيه، د جواز اعتبار، د ويزو غوښتونکي، او نور..... مګر د ای کيول سرورونه يې د کمپنۍ لخوا قانوني جواز نلري.

پخوا به د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت په عمومي ریاست کې د آیسا سپېستم څخه ګټه اخیستل کیده مګر په ۱۳۹۵ کال کې د افغانستان د سوداګرۍ د ثبت په مرکزي سپېستم تبدیل شو، د پورتنيو سپېستونو تر منځ انټګریشن ندى ترسره شوی او هغه شرکتونه چې ۱۳۹۵ کال څخه مخکې يې فعالیت درلود د هغوي معلومات د آیسا په سپېستم کې موجود دي.

د صنعت او سوداګرۍ وزارت د ۵،۹۴۱،۵۸۰ افغانیو په ارزښت د زیټیک سلوشنز شرکت سره د "تکمیل، تمديد و اتصال کیبل فایبرنوری بین سرور روم فعلی و دیتا سنتر جدید با استفاده از تدارک تجهیزات کیبل فایبرنوری، خدمات نصب و دیگر کمبودات زیر بنا دیتا سنتر جدید، خدمات انترګریشن به سطح نټورک و سرور ها و دیتا، توسعه سپېستم سن و دی آر و کونفیکوریشن دفاتر ساحوی با دیتا سنتر ریاست ثبت مرکزی وزارت صنعت و تجارت" په نوم تړون کړی وو، چې شرکت مسؤلیت درلود، تر څو په ۳۰ کاري ورځو کې ټول خدمات دغه وزارت ته وړاندې کړي. د معلوماتي ټکنالوژۍ ریاست مشرتابه مقام ته د ۱۴۰۱ کال د دلو او حوت میاشتو د کړنو او لاسته راوړنو په راپور کې د یادې پروژې د بشپړېدو راپور ورکړی، خو د ګومارل شوي ټیم لخوا د جواز ورکولو د سپېستم د دوهم یا بیړني سایټ د لیدلو په ترڅ کې دا څرګنده شوه، چې یاد سایټ فعال ندى او په بیړنيو حالاتو کې مثلا د جواز ورکولو د سپېستم په شبکه کې د ګډوډۍ او یا د برق د نشتون په صورت کې یاد سپېستم د لاسرسي وړ ندى. چې دا په ګوته کوي یاده پروژه بشپړه شوې نه ده.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
..... //////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

د یادولو وړ ده چې د معلوماتي ټکنالوژۍ محترم ریاست د اپلیکیشن په برخه کې ډیرې نیمګړتیاوې شتون لري لکه د هرې معاملې لپاره د یوې خاصې کیلي نشتون، د غلطیو د مخنیوي او د سمولو میکانیزم نشتون، د ډیټا والیدیشن نشتون، په معلوماتو کې بدلون د اسنادو نشتون، د معلوماتو صدق او امنیت یې او د سپېستم راپور سربیره پردې د معلوماتي ټکنالوژۍ ریاست لاندی کنټرولونه نلري د خطر د مدیریت پالیسي، د لاسرسي میکانیزم او د PKI میتودولوژي.

پورته ذکر شوو ټکو ته په کتو د پلټنې عالي ادارې ګومارل شوي ټیم دې پایلې ته رسیږي چې د سپېستم داخلي کنټرولونه اغیزمن نه دي او جدي ضعفونه لري.

پر همدی بنسټ اړینه ده چې د معلوماتي ټکنالوژۍ ریاست د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت د عمومي ریاست سره په همکارۍ درې کلن استراتیژیک پلان، امنیتي پالیسي او پروسجرونه، د لاسرسي د کنټرول پالیسي، ناڅاپی پېښو سره د مبارزې او د کار د دوام پلانونه، د خطر د ارزونې او مدیریت پالیسي، د کیفیت د تضمین او کنټرول پروسجرونه، کار کونکو ته د یوزر جوړولو پالیسي، او د بیړني حالتو پلان ترتیب او منظور کړي.

سربیره پردې، د شبکې امنیتي میټرکسونه وپیژندل شي، معیاري لاګونه وساتل شي، روزنیز او د ظرفیت لوړونې کورسونه دایر شي، او دوهم یا بیړنی سایټ ژر تر ژره چمتو اوفعال شي.

لکه څنگه چې د جواز ورکولو سېسټم د بانک تعرفې چاپ کوي، چې پر بنسټ يې ترلاسه شوي عوايد د جواز ورکولو په سېسټم کې ثبت کيږي. د معلوماتي ټکنالوژۍ رياست د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت عمومي رياست او د مالي او اداري عمومي رياست سره په همکارۍ بايد د بانک او ياد سېسټم سره ورځني عوايد سر ورکړي او د هغه د صحت او دقت څخه نظارت وکړي.

د معلوماتي ټکنالوژۍ رياست د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت عمومي رياست سره په همکارۍ د معلوماتو د خونديتوب لپاره يو جامع روزنيز او د کارکونکو لپاره د جواز ورکولو د سېسټم څخه د اغيزمنې گټې اخيستني پلان ترتيب کړي. او د دغه پلان له مخې په سېسټم کې د دندو او مسؤليتونو جلاوالی رامنځته کړي. او له بلې خوا د لگښت او گټې د تحليل له مخې بايد د افغانستان د سوداگرۍ د ثبت مرکزي سېسټم (د جواز ورکولو سېسټم) آپډيټ کولو ته جدي پاملرنه وکړي.

////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////
////////////////////////////////////

د معلوماتي ټکنالوژۍ رياست د سايرې بريدونو په وړاندې د مبارزې، د غلطيو د پېژندلو، او د اجازه ورکولو او پېژندلو ميکانيزمونه،.....
د API د اغيزمنې کارونې لارښود او د دوه فکتوره پيژندنه، او سربيره پردې، د هر يوې معاملې لپاره يو ځانگړې کيلي ميکانيزم د غلطيو د حل کولو لپاره، ډيټا وليديشن، په معلوماتو کې بدلون، د معلوماتو بشپړتيا او امنيت، د سېسټم راپور او د PKI ميتودولوژي ترتيب او تصويب کړي.

<p>✓ د جواز ورکولو سپښتم د دندو او مسوولیتونو په نظر کې نیولو سره تنظیم شي.</p>	<p>✓ ....</p>
<p>✓ د محاسبی د جدول پر بنسټ ټول طبقه بندي شوي عواید باید د سپښتم د عوایدو په ستون کې ورسول شي.</p>	<p>✓ د جواز ورکولو سپښتم کې د بانکي حساب شمیرې د معلوماتو داخلولو لپاره باید یو داخلي کنټرول رامنځته شي.</p>
<p>✓ د جواز ورکولو سپښتم باید د آویز یو شان شمیرې قبول نکړي.</p>	<p>✓ د جواز ورکولو سپښتم کې باید د ټولو تعرفو شمیرې په اتوماتیک ډول د ثبت کولو لپاره کنټرول رامنځته شي.</p>
<p>✓ ....</p>	<p>✓ د معلوماتي ټکنالوژۍ محترم ریاست او د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت عمومي ریاست د فعالیتونو د لاسنه کولو لپاره د استراتیژۍ پلان ترتیب کول</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ .....</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ د جواز ورکولو په سپښتم کې د ټولو ترسره شويو تغیراتو اسناد باید ترتیب او په دوسیه کې وساتل شي.</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ د فزیکي لاسرسي د کنټرول لپاره باید پالیسي ترتیب شي.</p>
<p>✓ د خطر د ارزونې او مدیریت لپاره باید میکانیزم ترتیب شي.</p>	<p>✓ .....</p>
<p>✓ په سپښتم کې د یوزر جوړولو لپاره باید یو ګرڼلاره ترتیب شي.</p>	<p>✓ .....</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ د کارکونکو لپاره باید روزنیز کورسونه دایر شي.</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ .....</p>
<p>✓ د اس کیول د سرورنو لپاره باید قانوني جواز وپیرل شي.</p>	<p>✓ .....</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ هغه شرکتونه چې د داوطلبی څخه محروم شوي وي باید په سپښتم کې هم محروم شي.</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ .....</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ .....</p>
<p>✓ بینر په ایزیک او پرولج مود کې تنظیم شي.</p>	<p>✓ .....</p>
<p>✓ .....</p>	<p>✓ .....</p>

✓ د روتر ساعت او تاريخ بايد د افغانستان ته معيار شي. ✓	✓ .....
✓ په ميلل ویر کې د کار کونکو د پیژندنې او اجازه ورکولو گړنلاره بايد ترتيب شي. ✓	✓ نورو تجهیزاتو ته د سرچینې IP لیږل بايد غير فعال شي.
✓	✓ .....
✓	✓ د صنعت او سوداګرۍ د کورنۍ پلټنې محترم ریاست بايد د API دوامداره پلټنه او نظارت وکړي.
✓ د API د پېښو د مخنیوي لپاره بايد مکانیزم ترتيب شي. ✓	✓ .....
✓	✓ د API د غوره کارونې لپاره بايد د API لارښود ترتيب شي.
✓ د ډیټا ولیدیشن په خاطر بايد میکانیزم ترتيب او عملي شي. ✓	✓ د کار کونکو د غلطیو او د لاسرسی گړنلاره بايد ترتيب شي.
✓	✓ د PKI د مدیریت پالیسي بايد ترتيب شي.
✓ د PKI میتودولوژي بايد تنظيم شي ✓	✓ د KPI د خطرونو د پیژندنې پالیسي بايد ترتيب شي.
	✓ د PKI د منطقي لاسرسي لپاره بايد پالیسي ترتيب شي.

کيفيتي موارد

د پېښو موارد (قضیې)

هغه کارونه، چې د سېسټم لخوا او هغه، چې قلمي يا ورقي تر سره کيږي مدیریت کول او ډاډ لاس ته راوړل.

د سېسټم د لا پياوړتيا لپاره د مشکلاتو ، غلطيو او نورو نیمگړتياوو د سمون لپاره سپارښتنه او کنټرولول.

د رئیس الوزراء عالی مقام ته د معلوماتي ټکنالوژۍ د پلټنې راپورونه چمتو کول او دولتي ادارو سره تعقیب کول او همدارنگه ښاريانو لپاره د پلټنې راپور چمتو کول.

ډاډ ترلاسه کول چې څنگه د پلټنې لاندې ادارو د کورنيو او بهرنيو معلوماتو، سافټویر، هارډویر او د عامه شتمنيو ساتنه وشي.

د پلټنې لاندې ادارو د لومړنيو معلوماتو محرمیت (پټ) ساتلو کې د معلوماتي ټکنالوژۍ څانگې کار کونکو له پوهې او پوهاوي څخه ډاډ تر لاسه کول.

د افغانستان د پلټنې عالي اداره
اداره عالی تفیض افغانستان
SUPREME AUDIT OFFICE OF AFGHANISTAN

د پلټنې عالي اداره ®

د صنعت او سوداګرۍ وزارت د مرکزي او فکري مالکیتونو د ثبت د عمومي ریاست د جواز
ورکولو د سیستم د پلټنې راپور

مونږ رویتیا او حساب ورکونې ته ژمن یو